

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг- 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Сөблөн тоо оргоо, Г жерлүү, Б давхар,
Утас: 7000 7734. Факс: (976-11) 32 01 54.
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.city.audit.mn

АД.ДГ.ОБ № 1142

танай _____-ны № _____-Т

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Гэр хороолол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл, болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2021-2022 оны төсвийн төсөөлөл, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт,

арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /6 хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг: Нийслэлийн сонгуулийн хороонд

Хавсралт: 6 хуудастай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б. НОМИНБААТАР

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА
ХОТ ХӨГЖИНӨ”

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүлээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхрага юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус

байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд НИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн ЦАМ оөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хорооллынхны эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны НИТХ-ын Сонгуулийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, хот хөгжинө" гэж томъёолов.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ХОТ ХӨГЖИНЕ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Хараат бус, бие даасан шүүх-ЭРХ ЧӨЛӨӨНИЙ БАТАЛГАА
3. Авлигагүй хот - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
4. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –ГЭР ХОРООЛОЛД

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг НИТХ-аас тэргүүн зэлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хорооллын хөгжлийг дэмжих Төсөв, Зээлийн сан байгуулах бодлого баримталж, хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Улаанбаатар хотын хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэх арга хэмжээ авна.

2. Хараат бус, Бие даасан шүүх-ЭРХ ЧӨЛӨӨНИЙ БАТАЛГАА

- 3.1 Шүүх, хууль хяналтын байгууллагын бие даасан, хараат бус байдлыг бэхжүүлнэ.
- 3.2 Улс төрийн хэлмэгдүүлэлт зохион байгуулахыг эсэргүүцнэ
- 3.3 Авлигачдад ял завшуулахыг эсэргүүцнэ.
- 3.4 Нийслэлийн байгууллага, албан тушаалтнууд аливаа арга хэмжээ ил тод байхыг шаардана.
- 3.5 Нийслэлийн бүх байгууллагыг Шилэн данс хөтөлж олны түмний хараа хяналт дор ажлаа хийдэг болгоно.

3. Авилгагүй хот – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлагаг оорно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар “худалддаг” дарга нарын гэр хороолол иргэдийн өмнө ил “лангуун” дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийн ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ ХОТЫГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

4. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 4.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Нийслэлийн бүтэц бий болгоно.
- 4.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус, эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 4.3. Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах Хотын сан байгуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.

- 4.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ХОТ ХӨГЖИНЭ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соёлын төв өргөө, Г корпус, 5 давхаг,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.city.audit.mn

ХУУЛЬ. 07.06 № 114-1
танай _____ -ны № _____ -Г

БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН
НАМД

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Гэр хороолол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл, болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2021-2022 оны төсвийн төсөөлөл, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын Баянгол дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон

зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

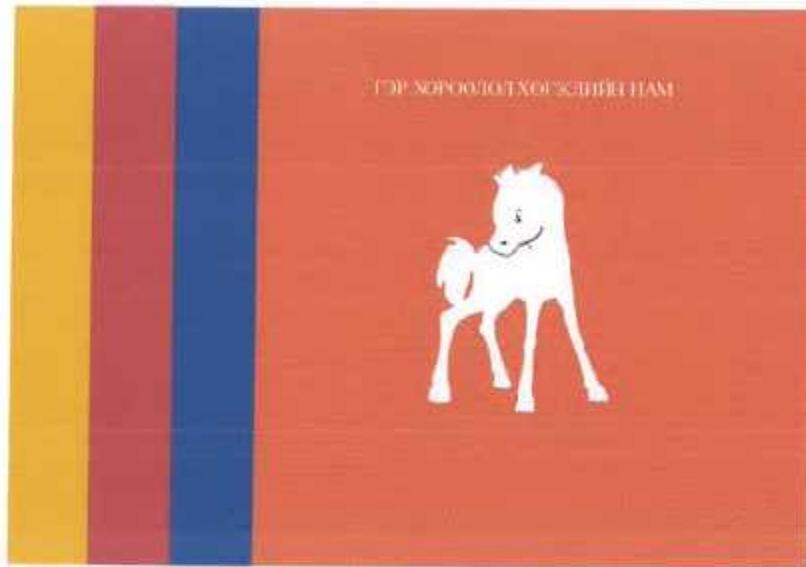
Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /...⁶ хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг: Баянгол дүүргийн сонгуулийн хороонд

Хавсралт: ...⁶ хуудастай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б.НОМИНБААТАР

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАЯНГОЛ ХӨГЖИНӨ”

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмоц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүллээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жилд дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүр юм

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхрага юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Баянгол дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болгох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хороололын эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүмүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-ын Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Баянгол хөгжинө" гэж томъёолов.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАЯНГОЛ ХӨГЖИНӨ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй Баянгол - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –ГЭР ХОРООЛОЛД
4. Хоггүй - Баянгол

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хороололын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Баянгол дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Баянгол – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар "худалдда" дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил "лангуун" дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ БАЯНГОЛЫГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус, эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Баянгол

- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хоггүй цэвэр цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАЯНГОЛ ХӨГЖИНӨ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соблын төв өргөө, Г корпуc, 5 давхаз,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.city.audit.mn

2022.07.06 № 1140
танай _____-ны № _____-Т

**БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН
НАМД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 0 дугаар зүйлийн 0.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Гэр хорсоллол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн бсловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл, болон бие даан нэр дэвшигчийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2021-2022 оны төсвийн төсөөлөл, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын Баянзүрх дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон

зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /...⁶хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг: Баянзүрх дүүргийн сонгуулийн хороонд

Хавсралт: ...⁶ хуудастай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б. НОМИНБААТАР

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

**“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАЯНЗҮРХ ХӨГЖИНӨ”
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨӨ**

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томосхон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүллээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг дулиа үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхрага юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнзэс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Баянзүрх дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хороололынхны эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-д Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Баянзүрх хөгжинө" гэж томъёолов.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАЯНЗҮРХ ХӨГЖИНӨ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй Баянзүрх - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –ГЭР ХОРООЛОЛД
4. Хоггүй Баянзүрх

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хорооллын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Баянзүрх дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Баянзүрх – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар "худалддаг" дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил "лангуун" дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ БАЯНЗҮРХИЙГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Баянзүрх

- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хопгүй цэвэр-цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАЯНЗҮРХ ХӨГЖИНӨ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

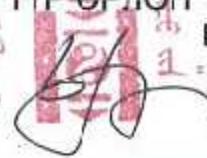

зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /...хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг Багануур дүүргийн сонгуулийн хороонд

Хавсралт: ... хуудастай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б.НОМИНБААТАР

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

**“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАГАНУУР ХӨГЖИНӨ”**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүлээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхрага юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Багануур дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хорооллынхны эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-ын Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Багануур хөгжинэ" гэж томъёолов.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАГАНУУР ХӨГЖИНӨ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- **ГЭР ХОРООЛОЛД**
2. Авлигагүй Багануур - **АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ**
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –**ГЭР ХОРООЛОЛД**
4. Хоггүй - **Багануур**

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашганы газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хороололын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Багануур дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Багануур – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар "худалддаг" дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил "лангуун" дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ БАГАНУУРЫГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус, эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Багануур

- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хоггүй цэвэр цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
БАГАНУУР ХӨГЖИНӨ"

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соблын төв өргөө, Г корпус, 5 давхар,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.city.audit.mn

АД АС ОА 06 № 1143
танай _____-ны № _____-т

**СҮХБААТАР ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН
НАМД**

**Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт**

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Гэр хороолол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2021-2022 оны төсвийн төсөөлөл, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын Сүхбаатар дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр түүнд орсон

зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

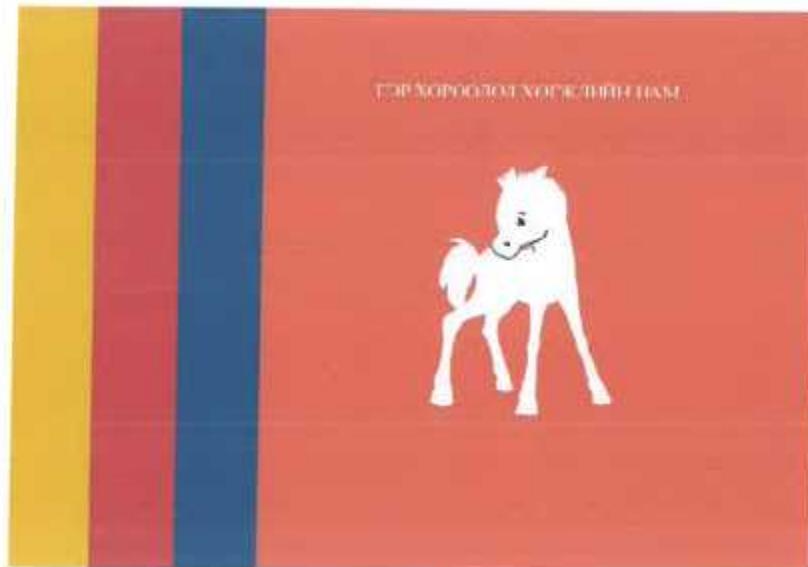
Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /б. хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг Сүхбаатар дүүргийн сонгуулийн хороонд

Хавсралт: б. хуудастай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ **Б. НОМИНБААТАР**

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
СҮХБААТАР ХӨГЖИНЭ”

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүллээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхрага юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Сүхбаатар дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хорооллынхны эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-ын Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Сүхбаатар хөгжинэ" гэж томъёолов.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
СҮХБААТАР ХӨГЖИНЭ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй Сүхбаатар - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –ГЭР ХОРООЛОЛД
4. Хоггүй - Сүхбаатар

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашгааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хороололын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Сүхбаатар дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Сүхбаатар – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар "худалддаг" дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил "лангуун" дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ СҮХБААТАРЫГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

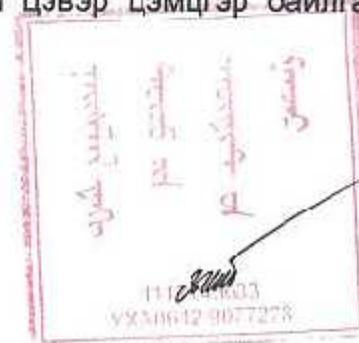
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус, эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Эрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Сүхбаатар

- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хоггүй цэвэр цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
СҮХБААТАР ХӨГЖИНӨ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
СОНГИНОХАЙРХАН ХӨГЖИНӨ”

МЭРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүлэлээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

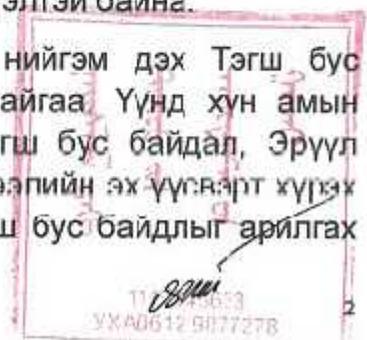
Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхарга юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Сонгинохайрхан дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хороололын эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүмүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-ын Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Сонгинохайрхан хөгжинэ" гэж томъёолсв.

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”-ЫН

**“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
СОНГИНОХАЙРХАН ХӨГЖИНӨ”**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй Сонгинохайрхан - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –ГЭР ХОРООЛОЛД
4. Хоггүй - Сонгинохайрхан

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх сропхий толовлогосний биелэлтийг хангаж, хашааны газрын эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хороололын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Сонгинохайрхан дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд товлорсон байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Сонгинохайрхан – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар "худалддаг" дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил "лангуун" дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ СОНГИНОХАЙРХАНЫГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус, эмэгтэйнүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Эрх толгойлсон эмэгтэйнүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохирог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Сонгинохайрхан

- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хоггүй цэвэр цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
СОНГИНОХАЙРХАН ХӨГЖИНӨ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соёлын гэв өргөө, Г корпус, 5 давхар,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.city.audit.mn

2020.07.06 № 1157
танай _____-ны № _____-Т

ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬД ОРОЛЦСХ
ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН
НАМД

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Гэр хөрсолол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

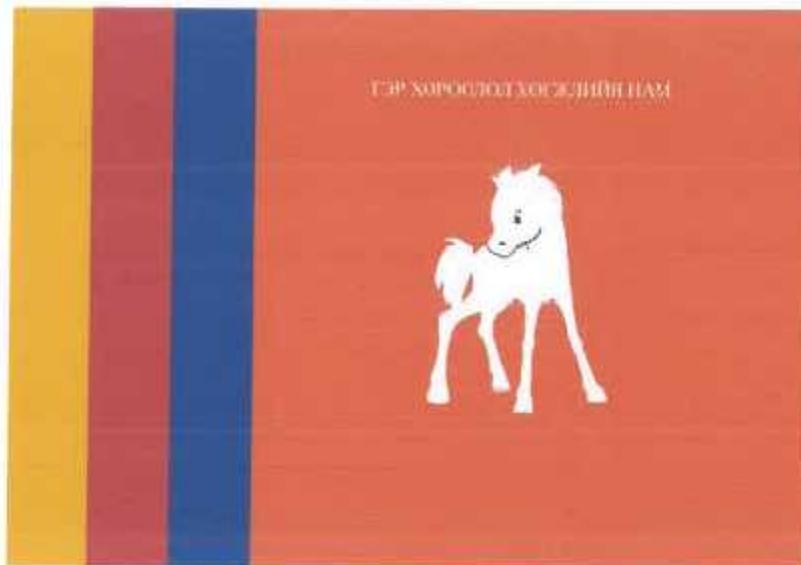
Дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн бловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл, болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2021-2022 оны төсвийн төсөөлөл, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын Хан-Уул дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ХАН-УУЛ ХӨГЖИНӨ”

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүлэлээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голomt юм.

Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг орхлох оонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхвралд өртөөгүй хүн амын давхарга юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Хан-Уул дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хороололынхны эрх ашгийг модордог, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-ын Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Хан-Уул хөгжинэ" гэх төлгөсгөв.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ХАН-УУЛ ХӨГЖИНӨ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй Хан-Уул - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –Г ЭР ХОРООЛОЛД
4. Хоггүй - Хан-Уул

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хороололын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Хан-Уул дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Хан-Уул – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар "худалддаг" дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил "лангуун" дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ ХАН-УУЛЫГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

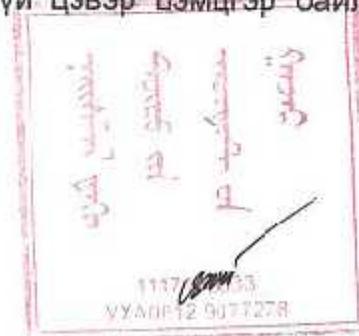
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус, эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлыг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Эрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилог орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Хан-Уул

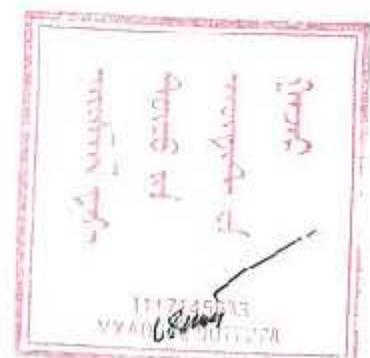
- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хоггүй цэвэр цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ХАН-УУЛ ХӨГЖИНӨ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соёлын төв өлөө, Г.Ариун, 3 давхар,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.city.audit.mn

2020.07.06 № 1139
танай _____-ны № _____-т

ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН
НАМД

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Орон нутгийн Хурлын сонгуульд оролцох Гэр хороолол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль болон "Алсын хараа-2050"-д нийцүүлэн боловсруулсан Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцооны хамт ирүүлж, хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуульд оролцох нам, эвсэл, болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Тулгуур зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-6:2020 Нийцлийн аудитын зарчим, Төрийн аудит MNS 6817-8:2020 Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, нийслэлийн 2021-2022 оны төсвийн төсөөлөл, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, холбогдох бусад байгууллагаас авсан мэдээллийг шалгуур болгосон.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын Чингэлтэй дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон

зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, "Алсын хараа-2050", Нийслэлийг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /...6... хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг Чингэлтэй дүүргийн сонгуулийн хороонд

Хавсралт: 6. хуудастай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б. НОМИНБААТАР

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

“ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ЧИНГЭЛТЭЙ ХӨГЖИНЭ”

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Улаанбаатар хот
2020 он

Оршил

"Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам" нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа өвөрмөц юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүлээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хороололын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол Улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жилд тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

-Амьдралаа дээшлүүлэх

-Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох

-Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах

-Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүнээ борлуулах

-Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

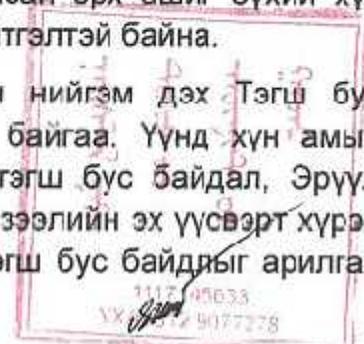
Гэр хорооллынхон бол хоёргүй сэтгэлээр жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий хүмүүс юм.

Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхрага юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнзэс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хорооллын Хөгжлийн Намын Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах

асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Чингэлтэй дүүргийн ИТХ-д Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал тулгамдсан зорилт болж байна. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хороололынхны эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг олж дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2020 оны дүүргийн ИТХ-ын Сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг "Гэр хороолол ялна, Чингэлтэй хөгжинэ" гэж томъёолов.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"-ЫН

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ЧИНГЭЛТЭЙ ХӨГЖИНЭ"**

МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг- ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй Чингэлтэй - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал –ГЭР ХОРООЛОЛД
4. Хоггүй - Чингэлтэй

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1. Айл өрхүүдийг инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажлыг дүүргийн ИТХ-аас тэргүүн ээлжинд үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх бодлого баримтлана.
- 1.2. УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх 2030 он хүртэлх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хороололыг дахин төлөвлөх ажлыг боловсронгуй болгоно.
- 1.3. Гэр хороололын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4. Чингэлтэй дүүргийн хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хороололын хөгжилд төвлөрсөн байх ёстой гэж үзнэ.
- 1.5. Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийн зээлийг гэр хороололын үйлдвэрлэгч рүү төвлөрүүлэхэд анхаарна.

2. Авилгагүй Чингэлтэй – АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 4.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг халж, хуулийн хариуцлага тооцно.
- 4.2 Авлига, арын хаалгаар “худалддаг” дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил “лангуун” дээр тавьж төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 4.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ ЧИНГЭЛТЭЙГ бий болгох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1. Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан Дүүргийн бүтэц бий болгоно.
- 3.2. Гэр хорооллын ажилгүйдлыг, ялангуяа залуус ажилгүйдлийн ажилгүйдлийг бууруулах бодлого баримтална.
- 3.3. Өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд туслах эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 3.4. Гэр хорооллын иргэдэд газраар нь барьцаалж, дулаан тохилго орон сууц, хаус барихад нь зориулж, ипотекийн зээл олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх асуудлыг онцгой анхаарна.

4. Хоггүй – Чингэлтэй

- 4.1 Дүүргийн хэмжээнд ахуйн хэрэглээний болон гудамж талбайг, ялангуяа гэр хороололын гудамжыг хур хоггүй цэвэр цэмцгэр байлгахад онцгой анхаарна.

"ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ"

**"ГЭР ХОРООЛОЛ ЯЛНА,
ЧИНГЭЛТЭЙ ХӨГЖИНӨ"**

УЛААНБААТАР ХОТ 2020

